

SPRAWOZDANIE Z MIĘDZYKONFERENCJI
„HISTORIA CHRZEŚCJAŃSTWA W ŹRÓDLACH”,
KTÓRA ODBYŁA SIĘ W KRAKOWIE
W DNIACH 4–6 GRUDNIA 2014 R.

W dniach 4–6 grudnia 2014 r. w Krakowie odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa „Historia chrześcijaństwa w źródłach”. Symposium zorganizował Instytut Historii Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Celem konferencji była naukowa refleksja źródłoznawcza, powiązana z problematyką Kościoła katolickiego, kościołów wschodnich, kościołów protestanckich, nurtów heterodoksyjnych oraz innych wspólnot chrześcijańskich. Tematyka trzydniowych obrad podzielona została na kilka grup zagadnieniowych: dokumenty kościelne i państwowe, akty prawne (kościelne i państwowe), teksty duszpasterskie i homiletyczne, teksty epistolarne i memuarystyczne, polemiki religijne, publicystyka religijna, rewizja dotychczasowych ustaleń źródłoznawczych niedawno udostępnione źródła archiwalne i nowe podejścia metodologiczne. W konferencji uczestniczyli naukowcy z polskich oraz zagranicznych ośrodków naukowych: Rosji, Ukrainy, Słowacji, Włoch oraz Francji. Referaty wygłaszano w językach: polskim, angielskim, włoskim i rosyjskim.

Konferencję otworzył ks. prof. Jan Szczepaniak dziekan Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, który mówił o potrzebie badań źródeł, dotyczących chrześcijaństwa. Przedstawił wnioski z własnych wieloletnich badań i kwerend w archiwach kościelnych. Ks. prof. Szczepaniak wskazywał także na pilną potrzebę digitalizacji źródeł do historii Kościoła. Właśnie tej tematyki dotyczył kolejny referat, przygotowany przez naukowców z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II: dr hab. Bogumiła Szadego, dr hab. Tomasza Nowickiego oraz dr Artura Hamryszczaka. Reprezentanci KUL-u, który od lat specjalizuje się w badaniu źródeł kościelnych, omówili nowoczesne metody opracowania repertoriów wizytacji kanonicznych i publikowania ich w Internecie. W części plenarnej referat wygłosił też ks. prof. Szczepaniak, który mówił o źródłach do badań prozopograficznych duchowieństwa staropolskiego. W kolejnym wystąpieniu dr hab. Sławomir Kościelniak opisał rejestr katolików gdańskich pierwszej połowy XVII w.

Pozostali prelegenci obradowali w sekcjach, podzielonych tematycznie lub chronologicznie. Łącznie zaprezentowano 78 referatów.

Oprócz wymienionych: dr. hab. B. Szadego, dr. hab. T. Nowickiego i dr. A. Hamryszczaka, KUL reprezentowała grupa 8 naukowców. Na temat staropolskiego piśmiennictwa „sanktuaryjnego”, wykorzystywanego do badań nad kultem Matki Bożej w Rzeczypospolitej, mówiła dr Joanna Nastalska-Wiśnicka. Swoje wystąpienie zobrazowała wieloma zdjęciami i rycinami wizerunków Matki Bożej, które odnalazła w dokumentach kościelnych z okresu XVI i XVII w. Dr Piotr Rachwał omówił sposób wykorzystania ksiąg metrykalnych oraz akt stanu cywilnego w badaniach nad historią archidiecezji lubelskiej. Przedstawił też wyniki pracy w ramach projektu badawczego, którym kieruje od kilku lat, a którego celem jest digitalizacja oraz upublicznienie w Internecie źródeł kościelnych.

O nowej metodzie edycji inwentarzy księgozbiorów parafialnych z II połowy XVIII w. mówiła dr Joanna Szady. Tematyka Kościoła greckokatolickiego zdominowała wystąpienie dr Ireny Wodzianowskiej, która na podstawie ksiąg konsystorskich omówiła prezentacje kandydatów do stanowisk duszpasterskich w tym Kościele. W drugim dniu obrad swoje referaty zaprezentowały dr Ewa Rzeczkowska, dr hab. Ewa Ziółek oraz dr hab. Agata Mirek. Dr Rzeczkowska scharakteryzowała dokumenty komunistycznego aparatu bezpieczeństwa jako źródła do badań nad historią Kościoła katolickiego w Polsce w latach 1944–1989. O XX-wiecznych źródłach do historii Kościoła mówiła też dr hab. A. Mirek. Opisała możliwości wykorzystania powojennych listów i notatek zakonnic z byłych Kresów Wschodnich do opisu historii Kościoła na tym terenie. Dr hab. E. Ziółek wygłosiła referat na temat prasy jako źródła do badań historii Kościoła katolickiego w okresie Księstwa Warszawskiego. Omówiła dwa czasopisma: „Gazetę Korespondenta Warszawskiego i Zagranicznego” oraz „Gazetę Warszawską”. W ostatnim dniu konferencji efekty swoich badań zaprezentowała mgr Joanna Napierała. Jej zainteresowania badawcze koncentrują się wokół źródeł do badań nad rozwojem wielkopolskich gmin protestanckich w XVI i XVII w.

Trzydniowa konferencja w Krakowie była doskonałą okazją do zaprezentowania wyników pracy polskich i zagranicznych badaczy z kilkudziesięciu placówek naukowych z Europy.

Ewa Rzeczkowska
Katedra Historii Najnowszej KUL